

ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ У РОЗВИТКУ ДПП

А.Г. Федосова

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри господарського права і процесу*

Державно-приватне партнерство (ДПП) у сучасному світі стає все більш популярною та ефективною формою взаємодії держави та бізнесу. Однак, на території України його розвиток все ще знаходиться на початковому етапі. Відповідно до статистики Міністерства економічного розвитку і торгівлі за роки незалежності в Україні реалізовано менш ніж 200 проектів. [1] Актуальність розвитку ДПП посилюється у зв'язку із тим, що, на відміну від високорозвинутих країн, в Україні ДПП не набуває широкого поширення навіть в умовах кризи, коли реалізація такого партнерства в змозі підтримати основні індекси економіки.

Одним із світових лідерів за кількістю та ефективністю реалізованих проектів ДПП є ФРН. Досвід Німеччини у розвитку ДПП може бути цінним для України як для держави, що стоїть перед задачею підвищити свої економічні показники, та такої, що обрала курс на євроінтеграцію.

Початок розвитку ДПП у Німеччині (Öffentlich Private Partnerschaft) припадає за часом на 1980-ті роки, а за сферою реалізації – на транспортно-інфраструктурні проекти. Згодом популярними стали проекти в сфері наукових досліджень та технологій. [2] Із початком XXI ст. кількість проектів ДПП в Німеччині неухильно збільшувалася і з 2004 року у країні розпочався справжній «бум». У 2004 році в Німеччині створюються так звані ДПП-центри, присутні як на федеральному рівні, так і на рівні федеральних земель. Сумісно з оперативними групами Федеральний центр реалізує проектну, координаційну, консультативну, а також науково-методичну діяльність.

Активний розвиток ДПП у Німеччині продовжується із прийняттям у 2005 році Закону «Про прискорення впровадження ДПП». У передкризових 2007-2008 роках був зафіксований суттєвий ривок у зростанні кількості ДПП-проектів на території Німеччини. Подальша динаміка є нестійкою, кількість нових про-

ектів скоротилася, що можна пояснити також режимом економії бюджетних витрат держави – лідера ЄС.

На даний момент доля ДПП у державних інвестиціях складає більш ніж 4%. Галузева структура проектів ДПП очолюється трьома лідируючими галузями економіки: освітою, будівництвом об'єктів дозвілля, культури та спорту, будівництвом адміністративних будівель. [3, с. 149]

Перспективним для України можуть бути наступні методи правового та інституційного стимулювання розвитку ДПП, які використовуються Німеччиною:

Впровадження незалежного органу стимулювання розвитку ДПП. Важливим інструментом розвитку ДПП в Німеччині є ОРР DeutschlandAG (Partnerschaften Deutschland) – це незалежна консалтингова компанія, створена у листопаді 2008 р. для просування проектів ДПП. Компанія була заснована під егідою Федерального Міністерства фінансів та Федерального Міністерства транспорту, будівництва та розвитку міст. Діючи в інтересах федерального уряду, ОРР DeutschlandAG виступає у якості ініціативного консультативного органу, допомагаючи публічному партнеру правильно сформувати проект ДПП з точки зору підвищення його економічної ефективності. Також компанія позиціонує себе як відкритий комунікаційний майданчик для державних адміністрацій, бізнесу, ЗМІ та наукових установ. [3, с. 149]

На теперішній час в Україні немає аналогічних спеціальних незалежних інстанцій, які б займали посередню позицію між публічними і приватними партнерами, керувалися б інтересами та економічною вигодою обох сторін.

Активне використання форфейтингу. Важливим інструментом залучення приватного бізнесу до ДПП є форфейтинг – гарантоване здійснення відшкодування витрат інвестора, виражене у контрактних зобов'язаннях публічного партнера. Для приватних партнерів це робить співробітництво із державою суттєво привабливішим: на випадок, якщо рентабельність проекту не виправдається, проект буде завершено або призупинено за якихось причин, ризики приватного партнера будуть мінімальними. Також це дозволяє залучати під проект дешеві кредити. [3, с. 149]

Участь банківських груп практично в усіх видах експертиз проектів ДПП: попередній експертизі пропозиції, експертизі пла-

тоспроможності та кредитоспроможності приватного партнера, техніко-економічній, фінансово-бюджетній, правовій експертизах. Високий рівень та багатосторонність попередньої проектної підготовки та перевірки дозволяє забезпечити майже повне співпадіння запланованих та прописаних у договорах умов із фактичними показниками реалізації проектів ДПП. [4] Таким чином Німеччина створює максимально «безпечну» репутацію ДПП в очах бізнесу. Натомість в Україні при підготовці та реалізації проектів ДПП експертизам приділяється менше уваги. Наприклад, Законом України «Про державно-приватне партнерство» напряду передбачається тільки один вид експертизи – земельпорядної (у разі використання земельних ділянок для здійснення державно-приватного партнерства) [5].

Вагому роль у реалізації проектів ДПП у Німеччині відіграє висока зацікавленість держави у співробітництві із бізнесом, створенні нових проектів у всіх галузях економіки (в тому числі соціальних, які в Україні майже не реалізуються), ефективний контроль, організований державою, а також власний національний досвід застосування тих чи інших інструментів та механізмів ДПП.

Отже, поряд із набуттям власного досвіду розвитку ДПП, актуальним для України є й запозичення досвіду інших країн, в першу чергу – європейських, які на сьогоднішній день виступають флагманами у сфері залучення приватних інвестицій до державних об'єктів. Успішним прикладом для такого запозичення є ФРН, а отже потребується подальше дослідження особливостей ДПП у Німеччині.

Література

1. Довідка Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо результатів здійснення ДПП (2016 рік) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=ed00a2ba-480a-4979-84eb-d610a0827a8c&title=ZagalniiOgliad>.
2. Сазонов В.Е. Особенности правового обеспечения и реализации государственно-частного партнерства в Германии/ В.Е. Сазонов // Право и образование, 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://naukarus.com/osobennosti-pravovogo-obespecheniya-i-realizatsii-gosudarstvenno-chastnogo-partnerstva-v-germanii>.

3. Казаренко К.О. Анализ зарубежного опыта формирования системы управления проектами государственно-частного партнерства / К.О. Казаренко // Учет и статистика, 2017, № 2 (46), с. 146-152.
4. Кузьмин В.А. Государственно-частное партнерство: опыт реализации механизма в Германии и возможности его использования в России [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.fcprf.ru/upload/iblink/094/Kuzmin_PPP_Germany.pdf.
5. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. №2404-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.